

De gamle platter fortæller – 2.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabets officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

Da Prindsens lindetræer blev kappet med sabel

Hotel Prindsen vært, kaptajn Niels Christian Sveistrup, faldt i unåde hos Frederik den Syvende

I næsten 60 år, fra 1817 til 1874, var kaptajn Niels Christian Sveistrup "mand" på hotel Prindsen, og her finder man også to af fugleskydningsplatterne.

Den ældste er fra 1827 og viser udsigten over Sct. Jørgensbjerg med to ryttere i forgrunden. På rammen står: "C. Sveistrup ønsker Held og Glæder for Roskilde forenede Skyde Selskab". Den anden platte, fra 1834, er et prospekt af Roskilde Havn. På rammen står: "Roeskilde Fiords første Besejlings Aar. Gid Handel og Søefart florere". Det har siden været så som så med denne udvikling, men det må da glæde den gamle kaptajn i hans grav på Graabrødre kirkegård at der i de senere år virkelig er taget fat på havnens udvidelse og forskønnelse.

Niels Christian Sveistrup, der blev født i Store Heddinge i 1786, udnævntes i 1808 til Secondlieutenant, og blev senere kaptajn. Så længe han levede, beholdt han et militært præg og en statelig holdning. I 1820 blev han gift med en kusine af hotel Prindsens ejer, madam Rosted, der døde i 1825. Fra det tidspunkt var Sveistrup mand på Prindsen, men han følte sig altid mere som officer end som gæstgiver.

Mange samtidige har nedskrevet vidnesbyrd om kaptajn Sveistrup som vært og borger. Han ofrede meget tid på det offentlige. I stedet for den hidtidige borgervæbning, der havde spillet så stor en rolle i Roskildes historie, oprettedes et politikorps af borgere, bestående af 24 mand, og samtidig oprettedes et nyt velorganiseret brandkorps på omtrent 200 mand. For begge disse korps var Sveistrup den selvskrevne chef.

Professor Jacob Kornerup skriver i Historisk Samfunds årbog 1911 om Sveistrup, der karakteriseres som en af byens mest ansete mænd, og skildrer mønstringen af brandkorpset, hvilket i de tider nærmest var en folkefest. Når paraden var stillet, meldte adjudanten, premierløjtnant P. Bronniche, det til kaptajn Sveistrup, der passerede fronten med en værdighed som en general og med hånden til hatten. Så gav han ordre til, at øvelserne skulle begynde...

Forfatteren og journalisten Carl Mussmann skrev i "Jul i Roskilde 1925" om sin barndomstid i Roskilde:

"I den gamle Prins' sidste dage sad kaptajn Sveistrup altid ved sit vindue til højre i porten som en venlig, ensom mand, der hilste på os, når vi løb hjem i "det store frikvarter" for at spise frokost. Hans store øjeblik var, når den gamle havemand med de blå briller besteg en høj, skrævende stige for at kappe vildskuddene af lindetræerne foran Prindsen. Denne operation foretoges nemlig af kaptajnens skarpslebne sabel, der tørstede efter dåd, når den først var draget, så at hele fortovet lå fuldt af blade og små kviste, medens stigen hvert øjeblik truede med at sprede benene hver til sin side".

*

Kaptajn Sveistrup nåede også at blive ridder, med det skete ikke uden vanskeligheder. Engang da Frederik den Syvende og grevinde Danner gjorde ophold i Roskilde på vej til Jægerspris, tog de ind på Prindsen, hvor de efter middag fin anvist værelser ovenpå. Da kongen ønskede et eller andet og ringede med klokkestrengen, kom en opvarter straks springende, med ved at se ham råbte kongen:

- Hvad er han for en! Hvorfor kommer værten ikke selv, når jeg ringer? Kald på kaptajnen! Opvarteren styrtede ned, og kaptajnen, der allerede da var ældre, fo'r op ad den smalle trappe til værelset, hvor kongen stadig var i allerhøjeste grad opbragt og overøste ham med bebrejdelser.

Der gik nogle år. Kaptajnens anseelse i borgerskabet havde nået det punkt, at hans medborgere ønskede ham hædret med ridderkorpset. Den første ansøgning hjalp imidlertid intet, og tre af byens bedste og mest ansete borgere kom derfor i audiens og forelagde Frederik den Syvende sagen. Da kongen hørte deres ærinde, blussede den gamle fortrydelse op. Men kaptajnens fortalere holdt ud og trængte yderligere ind på kongen, det tilsidst lod sig blødgøre og sagde:

- Nå ja, ja, mine herrer, for *Deres* skyld skal han blive ridder.

*

Det var smalt og småt på Prindsen i Sveistrups tid – den nuværende bygning er fra 1875. I Sveistrups sidste år var traktementet ved alle festlige lejligheder forloren skildpadde, kalvesteg og lagkage. Andet kunne man ikke få selv ved nok så festlige en sammenkomst.

Kaptajn Sveistrup nåede at blive æresborger og æresmedlem af forskellige foreninger. Han havde aldrig været syg, ja, aldrig ligget i en seng. Han lå på sovesofa for åbne vinduer. Da han i foråret 1874, 88 år gammel, blev syg, og hans nærmeste ville have vinduerne i soveværelset lukket, protesterede han: "Hvad skal jeg så gøre, når jeg bliver en gammel mand!" Men den 19. marts 1874

døde Sveistrup, og den 25. marts fandt hans begravelse sted fra domkirken til Graabrødre kirkegård.

- aj.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Begge Nicolai Christian Sveistrups skiver indgår i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningselskab.

*

Det var fristende at tilføje nogle ord om den udvikling, som Hotel Prindsen, ikke mindst i de seneste år, har gennemgået, men det får vente til vi i den igangværende artikelserie når til en beskrivelse af fugleskydningskiven fra 1996, hvor det igen blev en vært fra Hotel Prindsen, der blev fuglekonge.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 27. marts 1972 og den 11. september 2010